

Wekelijks leed

10

Deze week weer een sprongen oefening vanuit een basisnoot.
We beginnen met de es (eerste helft) en de bes (tweede helft van de week).
Kijk voor de instructies bij één van de vorige oefeningenbladen.

Deze week de toonladders van a en e mineur. Die twee hebben we al gehad, maar...
In het oefeningenblad 6 heb ik uitgelegd dat er meer soorten mineurtoonladders zijn.
De toonladders die we tot nu toe gespeeld hebben zijn de theoretische toonladders
met aangepaste voortekens. In de muziekpraktijk blijkt mineur wat ingewikkelder
te zijn dan alleen: *van de zesde tot de volgende zesde noot van de majeurtoonladder.*
Er zijn naast oorspronkelijk of natuurlijk mineur nog twee mineur toonladders:
harmonisch en melodisch. Harmonisch is de toonladder, maar dan bedacht met de
leer der akkoorden (harmonieleer) in het achterhoofd. Melodisch is de toonladder,
maar dan met de noten zoals ze meestal in melodieën voorkomen. Laten we met
melodisch beginnen. Een melodie wil altijd graag ergens heen. Dat doet de melodie
vaak met leidtonen, tonen die ergens heen leiden. Dat leiden gaat omhoog anders
dan naar beneden. Voor naar beneden werken de noten van de natuurlijke toonladder
erg goed, maar voor naar boven is er wat extra hulp nodig van toevallige voortekens.
De melodische toonladder gaat naar boven dus anders dan naar beneden. Naar boven
worden de sext en septiem verhoogd. Naar beneden worden die weer hersteld.
Kijk hieronder naar de toonladder van a mineur. De f wordt fis, en de g wordt gis,
maar alleen stijgend.

Dit oefeningenblad beginnen we met oefeningen voor het metrum.

Het woord metrum kennen de meeste mensen nog van de middelbare school. Als bij de lessen Nederlandse lessen de dichtkunst wordt besproken komen termen als jambe, trochee en de anapest. Het zijn versvoeten die aangeven hoe de dichter met klemtonen het metrum aan het gedicht heeft gegeven.

In de muziek kennen we dit natuurlijk ook. Dat heet: maat.

De maat heeft een metrum. Dat metrum is van belang om de maat logisch te laten klinken. Een wals klinkt als wals door het metrum.

Laten we beginnen met een vierkwartsmaat.

We hebben 4 tellen. De eerste is het belangrijkste. De derde komt als tweede, dan de tweede en dan de vierde. Dat is natuurlijk niet altijd zo, maar als vaste regel kunnen we dit wel even aannemen.

De opdracht is nu als volgt. Neem een noot op je instrument, maakt niet uit welke, als het maar een lekkere noot is die je vaak wilt spelen.

Speel nu 5 noten. Speel ze allemaal even sterk en op precies dezelfde manier. Dat is verschrikkelijk saai. Als je het goed doet, klink je als een metronoom. Niet muzikaal dus. Probeer van deze 5 noten nu eens een 4/4 maat te maken. De één is het belangrijkste daarna is de drie de belangrijkste etcetera.

Als het goed gaat kun je een paar maten achter elkaar spelen.

We gaan een stapje verder. Nu speel je weer vijf noten, maar de eerste noot is nu de opmaat voor de volgende maat.

Je merk dat het meteen heel anders is dan de vorige vijf noten. Speel nu ook een aantal maten achter elkaar, waarbij je je bedenkt dat elke vierde tel weer een opmaat is voor de volgende maat.

Met wat we net geoefend hebben kun je heel veel variëren. Je kunt de muziek lichter laten klinken door een groter verschil tussen zwaar en licht te maken. Of juist zwaarder door minder verschil te maken.

Je kunt vier maten achter elkaar spelen, waarbij je duidelijk laat horen dat die vier maten onderling verband hebben. De eerste maat kan het belangrijkste zijn, of de derde maat.

Je kunt variëren met de opmaat. Maat één een opmaat, maat twee niet, maat drie weer wel.

Tot nu toe gaat dit op één toon, maar het kan natuurlijk ook op een toonladder, of op een zelfverzonnen combinatie van noten.

Het laatste onderdeel van deze uitgebreide oefening heb je misschien wel geraden.

Doe dit ook met andere maatsoorten: driekwartsmaat, tweekwartsmaat, zesachtste maat, vijfachtste maat. Experimenteer met zwaar en licht en variëer met tempo en sfeer.

Volgende week gaan we hiermee verder.